ئەركی سەرشانمان بەرامبەر سەلەفییەت

? / سلطان العيد
وەرگێڕانی: م / جمعة علي خورشيد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه .

لەپاشان:

خوای تەعالا لەقورئانی پیرۆزدا ئەفەرمێت:

[p q r s t Z] [الضحى: ١١].

واتە: نیعمەت وچاكەی پەروەردگارت بۆ خەڵكی باس بكە.

زانای موفەسیر ئیمامی سەعدی (رەحمەتی خوای لێ بێت) دەفەرمووێت: (ئەمە نیعمەتە دینی و ودونیاییەكان ئەگرێتەوە ﴿ s ﴾ واتە: ستایشی الله ی لەسەر بكە، بەتایبەت باسی نیعمەتەكانی ئاماژە پێكرد ئەگەر مەصلەحەتێك لەوێدا هەبوو، ئەگەر نا ئەوە باسی هەموو نیعمەتەكان ئەبێتە هۆی سوپاس گوزاری، وە ئەبێتە هۆی ئەوەی دڵەكان خۆشەویستیان زیاد بكات بۆ ئەوەی كە نیعمەتەكانی بەخشیوە، چونكە دڵان چاكەكاریان خۆش ئەوێ) .

وە لەو نیعمەتە گەورانەو بەخششە مەزنانە لەم رۆژانەماندا: سەرهەڵدانی سوننەت، ولاواز بوونی بیدعەت، وە روو كردنی خەڵكی لەخۆرهەڵات وخۆرئاوا بەرەو دەست گرتن بەم رێبازە پیرۆزەوە. كەرێبازی سەلەفییە .

وەخەڵكێكی زۆر لەژێر مەشخەڵی ئەهلی سوننەو سەلەفییەكان كۆبونەتەوە، ئەوانەی رێنیشاندەری حەقن وەپێی هەڵدەستن، رێبازی هاوەڵان وشوێن كەوتوانیان بەچاكە، وەپێشەوا هیدایەت دراوەكان، وەك چوار ئیمامە بەرێزەكەو ئەوانەی لەسەر رێبازی ئەوان بوون لەزانا پایەبەرزەكان، وەك شێخی ئیسلام ئیبن تەیمیە، وجگە لەو لەزانا دڵسۆزەكان .

لـــەكارە سەرســـوڕهێنەرەكانی پـــەروەردگاریان ئەمەیە كەئەهلی بەتاڵ بەهـەموو توانایەكیانـەوە هەوڵ و كۆششیان ئەوە بوو كەبەرەنگاری بكـەن لەرێبازی ئەهلی سوننەی راستەقینە كـە بریتییـە لەسـەلەفییەت، بۆئـەم مەبەسـتەش چـەندەها پڕوپاگەنـدەو درۆو گومانیـان خولْقانـدو پـیلان وفڕوفێڵی گەورەشیان كرد.

بەلاّم پەروەردگارمان هەر نووری خـۆی ئاشـكراو ســـــەركەوتوو ئـــــەكات وســـــوننەتی پێغەمبەرەكـەی ﷺ سـەرئەخات، دڵـی خـەڵكی كردەوە بۆ ئـەم بیروبـاوەڕە پاكـە دلاْنـی بـەرەو رێبازی سەلەفی صالح هـەڵنا، وەئـەهلی ناحـەقی سەرشـۆڕ كـرد، فێڵـەكانیانی پوچـەڵ كـردەوە، سـوپاس وسـتایش بـۆ پـەروەردگار لەسـەرەتاو كۆتاییدا وبەنهێنی وبەئاشكرا .

وەئـــەم نیعمەتـــە پـــیرۆزەی كـــە تێـــدا ئـــەژین پێویـــستە ئـــەمڕۆ ئیمانـــداری یەكخواپەرســـت لەگەڵیـدا هەنـدێ ئـادابی شـەرعی پیـادە بكـات لەوانە:

یەكەم: سوپاس وستایش كردنی اللە لەسـەر ئـەو نیعمەتـە، چـونكە نیعمـەت بەسـوپاس گـوزاری بـــەردەوام ئـــەبێت، وە بەپێـــچەوانەوە لـــەناو دەچێت، وەئەم نیعمەتـە دینییـە لای موسـڵمانی یەكخواپەرســـت گـــەورەترە لەنیعمەتـــە دونیاییەكان .

دووەم: جێگیر بوون لەسـەر ئـەم بـاوەڕە پاكـەو هەوڵـدان بـۆ سەرخـستنی وپاڵپـشتی كردنـی وبلاْوكردنەوەی، چونكە ئـەهلی سـوننەت ئەگـەر بانگەوازی بۆ بیروباوەڕەكەیان پشت گوێ بخـەن وبەرپەرچی ئەو كارە نەدەنـەوە كـە پێچەوانەی سـوننەتە ئـەو كاتـە ئـەهلی ئـەهواو بیدعـە زاڵ ئـەبن بەسـەریانداو خـەڵكی سـەر لـێ شـێوار ئەكەن.

سێیەم: بایـەخ دان بـەفێربوون وفێركـردن لەبـەر ئـەوەی ئـەم رێبـازە سـەر ئـەخرێ بـەزانیاری وبەڵگـە سـەلماندن، چونكە گومـان و كـارە پـڕو پوچـەڵەكانی لەلایـەن سـەلەفییەوە بەرپـەرچ نادرێتەوە مەگەر خاوەن زانیاری و روونكردنەوە بێت .

وە ئـــەو بانگەوازییـــە ســـەلەفییانەی كەســـەر بناغـــەی زانـــست وفێركـــردن بـــوو، مایـــەوە وبلاْبـووەوە وبەرهـەمی هـەبوو وەك بانگـەوازی (شیخ الإسلام ابن تیمیمة قـدس اللّٰە روحـه ـ) هەروەها قوتابییەكانی لەدوای خـۆی وەك (الإمام ابن القیم والإمام ابن كـثیر)هـەروەها بانگـەوازی پێـشەوا موحەمـەدی كـوڕی عبـدالوهاب - رەحمەتی خوایان لێ بێت وپاداشتیان بداتـەوە -

هەر لەژیانی خۆی دا كۆمەڵێ قوتابی جێ هێشت كـەبوون بەكەڵـە زانایـانی دونیـا وپـشتیوانانی سوننەت .

هـەروەها بانگـەوازە سـەلەفی یـەكان كەبەرهـەمی ئەو بانگـەوازە چاكسازی یـە بـوون ، لەزۆربـەی وولاتـە ئیـسلامی یـەكان وەك: بـانگوازی ئـەهلی حـــەدیس لـــە وولاتـــی هینـــدو دەوروبـــەری، وەبانگـەوازی پـشتیوانانی سـوننەت لەمیـصر، وبـانگوازی زانـای پایەبـەرز ئـەلبانی لەشـام، وە زانای پایەبەرز ـ تقي الدين الهــلالي ـ لەمـەغریب، وبانكەوازی زانـای پایەبـەرز ـمقبـــل الـــوادعي ــ لــەوولاتی یەمــەن وبێجگــە لەوانــە لەبانگــەوازە چاكسازییەكان كەلەسـەر بناغـەی زانـست وفێـر كردن .

بانگــەواز كــردن بەچــاو ڕۆشــنی دامــەزراوەو ئەمێنێتەوە بەبتەوی.

وەئـــەوەی ئەبێتـــە هـــۆی لاوازی بانگـــەواز سەلەفییەت دوركەوتنـەوەی هەنـدێ لەهـەڵگرانی لەزانــست وفێرخــوازی و لەبــەر كردنــی مــەتن وموداڕەسەی سوننەت .

وە ڕووكردنـــە ووتـــی وات وقیـــل وقـــال، كـــە پێغەمبـەر ﷺ نـەهی لـێ كـردووە بۆیـە هەنـدێك بەتــەنها خــۆی ئەداتــە پــاڵ بانگەوازەكــە بــەبێ ئەوەی بەدوای زانستی شەرعی دا بگەڕێ لەسـەر ڕێبازی پێشین .

وەكـار ترسـناك تـر ئـەبێت ئەگـەر ئـەوان واتـە: خـەڵكی نـەزان بـبن بەپێـشەنگی كـاری بانگـەواز كردن، كارەكان تێك ئـەدەن لەكاتێكدا وائـەزانن چاكە ئەكەن .

ئامۆژگـاریم بـۆ ئـەو برایانـەی كـەخوای تـەعالا زانستی پێیان بەخشیوە ئەوەیە: ئـەو زانیارییـە لەمزگەوتەكان و هەر جێیـەك كـەبوار ئەڕەخسێ بـۆ بڵاوكردنـەوەی درێخـی نەكـەن، دانیـشن بـۆ فێركردنـــی خـــەڵكی و چـــاو ڕوون كردنـــەوەیان لەڕێبازی پێشینی صاڵحان .

چوارەم: سووربوون لەسەر بانگەوازی بۆ ڕێبـازی پێـشین، چـونكە موسـڵمانی سـەلەفی دڵـسۆزەو كلیلـی چـاكەیە بـۆ برایـانی، بـەزانیاری ودانـایی وروونـــی بانگـــەواز ئـــەكات وخـــۆی ئـــەپارێزێ لەشـاردنەوەی حـەق لەبـەر خـەڵكی بـەبیانوی ئەوەی كاتی نەهاتووە، چونكە ئەوە پێچەوانەی (البلاغ المبين)ە كەپـەروەردگار فـەرمانی كـردووە بە پێغەمبەران .

پێنجـــەم: خۆیـــەكلا كردنـــەوە بـــۆ حـــەق و دووركەوتنەوە لەحیزبایەتی ودەمارگیری بۆ هـیچ كەسێك .

ئەگەر ئەهلی سوننە –سەلەفییەکان– نەهی بکەن لەدەمارگیری بۆ پێشەوا پایەبەرزەکان وەك ئیمامی مالیك و ئیمامی شافیعی وئیمامی ئەحمەدی کوڕی حەنبەل و جگە لەوانیش، چ جای ئەوانەی لەوان کەم تر بن و نەگەن بەپلەو پایەی ئەوان؟! .

وەئەگەر ئەهلی سوننەت سەرەڕای ڕێز گرتنیان و مودارەسە کردنیان بۆ کتێبی زانایانی ئیسلام بەڵام ئەوان نەهی ئەکەن لەدەمارگیری مەزهەبی، چونکە عیبرەت بەبەڵگە شەرعییەکانە.

بۆیە ئەڵێم ئەگەر وابوو، ئەوان نەهی ئەکەن لەو کارە کەپێشەوا ئەلبانی رەحمەتی خوای لێ بێت ــ ناوی ئەبات بە (التعصب للمشائخ: دەمارگیری بۆ زانایان) چونکە ئەم کارە حیزبایەتییەکی شاراوەی تووشی بانگەوازی سەلەفییەت کردووە! بۆیە ئەبینیت بەردەوام سەلەفییەکان موسڵمانان هۆشیار بکەنەوە لە حیزبایەتی کە ڕووی گەشی ئیسلام ئەشێوێنی ودووبەرەکی دروست ئەکات لەنێوان موسڵمانان دا، وەزیاتر ئاشکرا ئەبێت لەکاتی جیاوازی و دووبەرەکی دا! پەروەردگارا لەفیتنەی نهێنی وئاشکرا بمانپارێزیت .

بۆیە ئەرکی سەرشانی پێشینی ئەوەیە کەبەدوای حەقدا بگەڕێت و، شوێنی بەڵگە سەلمێنراوەکان بکەوێت، لەگەڵ ڕێزو حورمەت بۆ پێشەواو زانایان .

شەشەم: بەزەیی هاتنەوە بەیەکتر، پێشینان ئەیان فەرموو: (ئەگەر بیستت کە ئەهلی سوننەیەك هەیە لەرۆژهەڵات یان رۆژئاوا، سڵاوی بۆ بنێرە چەند کەمن ئەهلی سوننەت) .

وەخوای تەعالا وەسفی پێشینی چاکانی کردووە بە ﴿رحماء بينهم﴾ [الفتح : ٢٩] .

واتە: لەنێوان خۆیاندا بەبەزەیین، دەبا ئەمە نیشانەی ئەهلی سوننەت بێت، وە رەوشتی چاودێرکراو بێت لەکاتی فێربوون و فێرکردندا بۆ برایانیان ولەکاتی هەڵس و کەوت کردن لە نێوانیاندا .

وەئەگەر بەزەیی هاتنەوە لەنێوان ئەهلی سوننە نەمێنێت، پەرتەوازەو جیاواز ئەبن، دووبەرەکی پەیدا ئەبێت، وەئەبن بەپارووییەکی ئاسان بۆ ئەهلی ئەهوا بەتایبەت ئەوانەی کەلاوازن، پەروەردکارا جێگیرمان کەی لەسەر حەق .

حەوتەم: هۆشیاری لەسەر قسەکردن دەربارەرەی دینی خوای گەورە بەبێ زانیاری وە ئاگادار بوونەوە لەچوونە ناو هەر باس وکارێك کە جێی بایەخ نەبێت، ئەهلی سوننە لەم

ڕۆژگارەدا زۆرن و لە هەموو وڵاتێك هەن، وچەند بەشێکن:

تێیاندا هەیە عەوامن: زۆرینەی گەنجەکانمان لەم بەشەن .

وەتێیاندا هەیە فێرخوازی زانستی شەرعییە ئەمانەش چەند پلەیەکن .

وەلەوان هەیە گەیشتووە بەپلەی زانایان.

عەوامەکان ئەرکی سەرشانیان ئەوەیە کە قەدری خۆیان بزانن وەڕۆنەچن لەو باس و بابەتانەی کەشارەزا نین لەدیندا، بەبیانوی سەرخستنی سوننەت! چونکە سوننەت سەرناخرێت بەقسەکردن لەدینی خوای تەعالا بەبێ زانیاری .

وەپێویستە جیدال و دەمە دەم وگفتوگۆ لەگەڵ ئەهلی ئەهوا وبیدعە نەکات، چونکە لەوانەیە گومانی بۆ پەیدا بکات وەئەمیش ئەمەندە زانیاری پێ نییە کە شوبهاتەکانیان پوچەڵ بکاتەوە .

بەڵکو پێویستە لەسەر عەوامی گەنجانی سەلەفی رووبکەنە فێرخوازی بەدڵێکی راستەوە، وەپرسیار لەزانایان بکەن لەبابەتە ئاڵۆزەکان .

هەشتەم: ئارامگرتن وگومانی باش بردنە خوای تەعالا، هەر کاتێك دوژمنان زۆریان بۆ هێنان گومانی باش بەپەروەردگار ببەن، دڵنیا بن خوای تەعالا دینی خۆی سەرئەخاو، دۆستانی خۆی سەربەرز ئەکات، سەیری ئەوانەی پێش خۆتان بکەن، وەك پێشەوای پایەبەرز ئەحمەدی کوڕی حەنبەل بەتەنها مایەوە لەفیتنەی خەلقی قورئان حەقی ئاشکرا کرد وئارامی گرت لەسەر ئەزییەت، تاوەکو پەروەردگار سەری خست و، پایەبەرزی کردو، خۆشەویستی خستە دڵی موسڵمانانی راستەقینە کە خوای تەعالا بەتەنها ئەپەرستن .

ئارام بگرن و دڵ لاواز مەبن وغەمبار مەبن وبزانن: کەفێڵی شەیتان وشوێنکەوتوانی لاوازە، وەسەر ئەنجام هەر بۆ خۆپارێزانە

نۆیەم: هۆشیار بوونەوە و ئاگاداری لەپیلانی شەیتان وتاقمەکەی، چونکە هەوڵ وکوششی ئەوان تێکدانی ریزی ئەهلی سوننەی سەلەفییەکانە، وەجۆش دانی فیتنەیە لەنێوانیاندا، وەدڵ رەق کردنیان لەئاستی یەکتر وناحەزی پەیدا کردنە، بەدووزبانی وبڵاوکردنەوەی درۆو گومان دروست کردن بۆ سەلەفییەکان، تاوەکو ووشەیان لەیەك بترازێ وجیاواز بێت وناحەزی ودوژمنایەتی برا بەرامبەر براکەی گەشە بکات پەروەردگارمان ئەفەرمێت:

[ª « ¬ ® ¯ ° ± 2

¼ » ¹ 1 ¸ ¶ µ ´ 3
Z ¾ ½
[التوبة : ٤٧] .

واتـه: ئەگـەر لەگەڵتانـدا دەرچـوونایە بـۆ غـەزا کردن، هیچ شتێکیان بـۆ زیـاد نەئـەکردن بێجگـە لەتێکـدان و خراپــە و، لــەناو ئێــوەدا خــەڵکانێك هەن بەباشی گوێیان لێ ئەگرن وەخـوای گـەورە بەئاگا وزانایە بەستەمکاران .

ئــەرکی گرنگــی ســەلەفی ئەوەیــە کــە پــشتیوانی بکات لەئیمانداران، ئەگەر کارێکی بـەتاڵ بدرێتـە پـــاڵ برایـــەکی ناســـراو بەچـــاکەکاری وشـــوێن کـەوتنی سـوننەت، پێویـستە لەسـەری کـار بـەم ئایەتــە بکــات کەپــەروەردگارمان وەك ئــەدەبێك فێرمان ئەکات وفەرموویەتی:

ML K J I H G F E D C B [
ZN [النور: ١٢] .

واتە: کـاتێ ئـەو بوهتانـەیان بیـست ـ بـۆ دایکـی ئیمانـداران ـ دەبوایـە پیـاوان وژنـانی ئیمانـداران گومانی چاکی بەخۆیان ببردایە، وەبیـان ووتایـە ئـــەم قـــسەیە بوهتـــانێکی ئاشـــکرا و روونـــە، هەروەها فەرموویەتی:

§ ¦ ¥ ¤ £ ¢ ¡ [
® ¬ « ª © ¨
Z ° ¯ [النور: ١٦] .

واتا: بۆچی کاتێ ئەمەتان بیست نەتان ووت: بـۆ ئێمە شیاو نییە قـسەو بوهتـانی ئاوەهـا بکـەین، پاك و بێگەردی بۆ تـۆ خوایـە، ئەمـە بوهتـانێکی زور گەورەیە .

دەیەم: خـۆ بەکـەم زانـین و نـەرم نیـانی لەگـەڵ ئــەهلی ســوننە ســەلەفییەکان، چــونکە دەردو بەڵایەکی لـەناو بـەر، ئەوەیـە کـە ئینـسان فریـو بخـوا بــەکردەوەکانی، هــەرکات کــارێکی لێــوە دەرچێت کـە سەرخـستنی بانگـەوازی تێـدا بێـت یەکـــسەر توشـــی خۆبەگـــەورە زانـــین ئـــەبێت بەرامبــەر برایــانی، واهەســت ئــەکات وئــەبینێت کەئەو حەقترە لەکەسانی تر ئەگـەر چـی غـەیری ئەو زاناترو خۆپارێزتر و بەسود تر بێت، ئەمەیـە کە لەوانەیـە کـارە چاکەکەی پوچـەڵ بکاتـەوە، خوای گەورە باشتر ئـەزانێت کـێ لەپێناویـدا تـێ ئەکۆشـێ، وەئینـسانی زینـدوو لەوانەیـە تووشـی فیتنە بێت لەپـەروەردگارمان داواکـارین نیـەتمان پاك بکات وجێگیرمان بکات لەسەر سوننەت .

ئـــەرکی ســـەلەفی ئەگـــەر کـــارێکی کـــرد بـــۆ سەرخـستنی سـوننەت سوپاسـی خـوای گـەورە بکـات لەسـەر ئـەو نیعمـەت و دەسپێـشخەرییە، وەداوا بکـات کـەخوای گـەورە لێـی وەربگـرێ و ئیخلاصــی پــێ ببەخــشێت، وەنــەرم ونیــان و

لەسەرخۆبێت لەبەرامبەر براكانیدا، دڵسۆزیان بێت و، هیوای چاكەیان بۆ بخوازێت .

خوای تەعالا بەركەت بخاتە هەوڵ وتواناكانەوە، هەموولایەك تەوفیق بدات بۆڕێگای ڕاست .

وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم .